roman

17 HAZİRAN

ALEX SCHULMAN

İsveççe Aslından Çeviren
Yonca Mete Soy

TİMAŞ

Her şey bodrumdaki ölü fareyle başladı.

Dolaptan montumu almaya indiğimde fark ettim; eylül sonuydu, hava soğumuştu. Tam bölmemin kapısının kilidini açmak üzereydim ki, onunla orada, iki kolinin arasında göz göze geldim. Orada uzun süredir yatıyor olamazdı; çevresindeki dışkılar tazeydi ve tavandaki floresan lambanın ışığı, farenin ölü bakışında hafifçe parıldıyordu. Bedeni bütündü; yaşıyor gibiydi, ama ölüydü. Bir süre öylece bakakaldım, içimde tiksintinin kabardığını hissettim; sonra arkamı dönüp merdivenlerden aceleyle çıktım. Fare olduğu yerde kalacaktı. İlerleyen haftalarda hâlâ orada durması zaman zaman beni rahatsız etti elbette. Bir gün bu sorunla ilgilenmem gerekeceğini biliyordum. Ama o günün bugün olmadığını da biliyordum.

Konut derneğinden e-postalar yağmaya başladı. Fareyle ilgili endişeler dile getiriliyordu, üstelik koku da yayılır olmuştu. E-postaları yanıtsız bıraktım; derken bir gün kapı çalındı. Derneğin başkanı kapının önünde duruyordu; o kadar öfkeliydi ki tek kelime edemiyordu. "Yeter artık," dedi, farenin oradan kaldırılması gerekiyordu.

İşte böyle oldu; her şeyi ölü bir fare harekete geçirdi. O akşam yeniden bodruma indim. Ayaklarım geri geri gidiyordu. Fareyi bir süpürgeyle küreğin üzerine süpürdüm. Onu önümde tutarak merdivenlerden çıkarken mide bulantısından bayılacak gibiydim.

Cesedi bahçedeki çiçekliğe fırlattım.

Alan dezenfekte edilecekti; bu da tüm kolileri daireme taşımam gerektiği anlamına geliyordu. Hepsini antrede üst üste yığdım ve bir süre öylece dokunulmadan durdular. Ekim ayında, bir öğleden sonra, markete gitmek için montumu giymek üzereyken, en üstteki koliyi kurcalamaya başladım. Kapağını kıvırıp içine bir göz attım. Birkaç yıl önce babam öldüğünde onun evinden topladığım eşyalarla doluydu. Yemek yaparken taktığı önlük, çocukken çizdiğim karikatürleri sakladığı bir dosya ve sayfalarını hızlıca karıştırıp tekrar yerine koyduğum birkaç fotoğraf albümü vardı. Kapağı kapatmak üzereydim ki tanıdık bir şey gözüme çarptı. Kolinin en dibinde babamın telefon rehberi duruyordu.

Yıpranmış sayfaları çevirdim. Her sayfa eski bir telefon defterinin izlerini taşıyordu: Üzeri çizilip yenileri yazılmış numaralar; kimi körelmiş bir kurşun kalemle, kimi farklı renklerde mürekkeple. Can sıkıntısından sayfa kenarlarına karalanmış çizimler. İç içe geçmiş daireler. Bir üçgen. Babamın el yazısını tanıdım. Sayfalardan birinde, çocukken sahip olduğumuz yazlık evin telefon numarası yazıyordu; sadece beş rakam. Durup numaraya baktım. Birden göl kenarındaki o uzun yaz akşamlarından birine ait kısa bir anı belirdi gözümün önünde: Güneş ufukta asılı durmuş, eski ahşap evimiz huş ağaçlarının arasından parlıyordu. Ben göl kenarında duruyordum, küçük bir oğlan çocuğu. Durgun suya bir taş attığımı hatırladım.

Gölün aynasını kırmaktan nasıl da suçluluk duymuştum; sanki sınırı aşan, yasak bir şey yapmıştım; ciddi sonuçları olacak bir şey. Kimsenin görmediğinden emin olmak için etrafı kolaçan etmiştim. O günün anısı bir anlığına parlayıp söndü ama akşam güneşinin sıcaklığı hâlâ alnımda duruyordu sanki.

26217.

Annem telefonu her zaman sadece numarayı söyleyerek açardı. Ne isim, ne "Alo," –yalnızca numara. Bu da her konuşmayı belli bir mesafe ve soğuklukla başlatırdı. "Yirmi altı, yirmi bir, yedi." Bazen yediye acırdım; diğer rakamlar ikiliydi ama yedi yapayalnızdı.

Numaraya baktım. Sonra ne yaptığımı nasıl anlatabilirim? Ansızın gelen bir heves. Belirsiz bir dürtüyle birden kaşındım. Telefonumu çıkarıp rakamları tuşladım.

Sonra arama tuşuna bastım.

Hat önce sessizdi; ardından uzun, uzak çalma sinyalleri ve aralardaki cızırtı geldi. Bağlantı zayıftı, her an kopabilirdi. Beşinci çalıştan sonra telefonu kapatmak üzereydim ki tanıdık bir ses duydum: Ahize kaldırıldığında sarkan kablonun çıtırtısı.

"Alo, buyurun?"

Yalnızca iki kısa kelimeydi ama en ufak bir kuşkum yoktu: Babamdı. Tonlamasından anlamıştım; telefona cevap verirken her zaman taşıdığı o temkinli, savunmacı tondan. Sanki konuşmak istemezdi ama mecburdu. Tek kelime edemedim.

"Alo?" dedi babam yeniden.

Sessizlik. Hafif bir cızırtı.

"Alo..." dedim sonunda.

“Buyurun?”

Telefonu kulağıma o kadar sert bastırdım ki canım acıdı. Arkadaki seslere kulak verdim. Dolap kapaklarının açılıp kapandığını duydum. Musluk açıldı, su pompası çalıştı. Annemin sesini duydum. “Arayan kim?” dedi sinirli bir tavırla.

Telefonu kapattım. Antrede öylece durdum. Kalbim deli gibi atıyordu.

O akşam dişlerimi fırçalayıp yatağa girdim. Telefonumda Tetris oynadım. Işığı kapattıktan sonra genellikle Tetris blokları karanlık tavana bakarken üzerime yağar ve hemen derin bir uykuya dalardım ama o gece farklıydı. Huzursuzdum. Göl kenarındaki evimizi yeniden gördüm; rüyalarıma girip çıkan bir anı. Ağları suya bırakıyoruz, göl tuhaf biçimde karanlık, babam çektikçe kürekler suda kayboluyor. Strafor şamandıraya neredeyse ulaşıyoruz; babam onu kaldırmamı söylüyor. Teknenin kenarından eğiliyorum ama ellerimi suya sokmaya cesaret edemiyorum. Babam çıldırıyor. “Çek, çek!” Ama biz doğruca yanından geçip gidiyoruz. Yapamıyorum. Göl simsiyah bir ayna gibi ve birinin beni yakalayıp aşağı, ta dibe, kayalara kadar sürüklemesinden korkuyorum.

Ertesi gün, bütün bu olanlardan çok utanç duydum. Elbette aradığımda telefonu açan babam değildi; mutlaka yanlış duymuştum. Bir zamanlar eski yazlığımıza ait olan, ama yıllar önce kullanım dışı kalmış bir numarayı çevirmiştim. Numara artık başka bir eve aitti ve sesi babamınkini andıran bir adam telefonu açmıştı. Olan biten buydu işte. Bu kadar basitti.

Yürüyüşe çıktım. Pazar sabahıydı, Stockholm neredeyse bomboştu. Ortalıkta yalnızca cumartesi gecesinden sonra kaldırımlardaki kusmuğu koklamak isterken tasmalarından çekiştirilen köpekler ve sahipleri vardı. Gärdet'teki dairemden çıkıp Stureplan'dan geçerek Tessinparken'e kadar yürüdüm. Strandvägen'de, yaşam alanına dönüştürülmüş balıkçı teknelerinin önünden geçtim. Tuhaf sahipleri çoktan güvertelerine çıkmış kahvelerini yudumluyordu; kendilerini teşhir etmekten hoşlanırlardı.

Geri döndüğümde ev soğuktu. İki yumurta haşladım. Tepelerini kestiğimde ikisinden de buhar çıkmaya başladı. Tavana doğru kıvrılarak yükselen iki ince sütunu izledim. Televizyon açıktı, bir tenis maçı vardı.

Tam yemeğe başlayacaktım ki aklıma su pompası geldi. Onu çocukluğumdan o kadar net hatırlıyordum ki –bir nükleer santraldeki alarm gibi ses çıkarırdı. Pompa tuvaletteydi; bu da her gidişi bir kâbusa çevirirdi, çünkü her an devreye girebileceğini bilirdim. Ablam Tora bazen ben tuvalete girer girmez mutfağa süzülür, musluğu açardı. Sırf beni korkutmak için yapardı bunu. Pompa çalışmaya başladığında pantolonum ayak bileklerimde, hıçkırıklara boğulmuş halde dışarı fırlar, merdivenlerden inip çimlere koşardım. Pompanın o vahşi böğürtüsü. Ablamın hamağa geçerken yüzünde beliren sessiz tebessümü.

O su pompası ve kendine özgü uluması. Kırk beş yıllık hayatımda bir daha hiç öyle ses çıkaran bir pompayla karşılaşmadım. Ama dün, o telefon konuşması sırasında, onu yeniden duymuştum. Çalışmış, sonra susmuştu. Uydurmuyordum; çocukluğumun pompasıydı o.

Telefonu çıkarıp çevirdiğim numaraya, son arananlar listemdeki o siyah rakamlara baktım. Konuşma süresi, tam on dört saniye. Televizyonun sesini kapattım ve parmağımı ekrandaki numaranın üzerinde tuttum. Çok aptalcaydı, inanılmaz derecede saçmaydı. Kendi kendime güldüm. Sonra yeniden aradım. Dünkü gibi uzun çalma sinyallerini duydum ama bu kez iki çalıştan sonra açıldı.

“Alo, buyurun?”

Yine babamdı. Bu kez kendimi daha hızlı toparlamaya çalıştım, hafifçe boğazımı temizledim.

“Kiminle görüşüyorum?” diye sordum.

“Kimi arıyorsunuz?” diye karşılık verdi babam.

O an, babamın telefonda kendini tanıtmayan insanlara karşı ne kadar sinirlendiğini hatırladım. Bize bu konuda nutuk çektiğini; telefonu açanın adını söylemek zorunda olmadığını, adını ve maksadını açıklaması gerekenin arayan kişi olduğunu.

"Alo?" dedi babam yine. "Kimi arıyorsunuz?"

"Şey..." dedim ve sustum. Ne söyleyeceğimi bilemedim, anın elimden kayıp gitmek üzere olduğunu fark ettim. Bu kez mutfak sessizdi; kapıyı çarpan, ortalığı birbirine katan kimse yoktu.

İşte o zaman duydum. Beni kesin olarak ikna eden şeyi. Babamın nefes alışını. Burnundan soluyuşunu, göğsünün ağır ve yumuşak iniş çıkışlarını, ayı gibi, derin ve ritmik. Çocukken üzgün olduğumda babamın beni nasıl teselli ettiğini hatırladım; bir sarılışıyla her şey yumuşardı, birden babam her yerdeydi. "Tamam, oğlum," derdi, beni kucaklayarak. "Tamam, oğlum." Benim nefesim hızlı ve sığdı, her an kesilecek gibiydi; babamınkiyse kıyıya vuran dalgalar kadar dingin. Hattın ucundan öyle net geliyordu ki; imkânsızdı, akıl almazdı, tam bir delilikti ama en ufak kuşku yoktu.

"Baba," diye fısıldadım.

Babam sustu.

"Efendim?" dedi sonra.

Oradaydı. Oradaydık, nefeslerimiz birbirine karışmıştı.

"Kimi arıyorsunuz?" diye sordu babam sonunda, sesi bu kez daha kararsızdı.

Ardından, arka planda birden annemin sesi belirdi; sinirli, huzursuz, belli belirsiz bir homurtu: "Ne oluyor burada?" Mutfağa girerkenki o telaşlı hareketlerini duydum, terlikleriyle mutfağa hızlı hızlı gelişini.

Ne oluyor burada?

Bir hoşnutsuzluk yaşadığında annemden bu tepkileri o kadar çok duymuştum ki. Çatal bıçağım biraz ses çıkardığında ya da yere bir şey düşürdüğümde. Şimdi sesini yükselten babamdı, sanki anneme destek olmak istiyordu.

"Kimsiniz? Kimi arıyorsunuz?"

Hemen kapattım. Telefon elimde, öylece oturdum. Yumurtalardan artık buhar çıkmıyordu. Güneş pencereden içeri sızdı, yavaşça üzerimden geçip kayboldu. Daire karardı. Birkaç ışık yakmam gerektiğini biliyordum ama koltuktan kalkamadım. Televizyon, hareketsizlik nedeniyle birazdan kapanacağını haber verdi.

Annem ve babam.

Çocukluğumu düşünmeyeli yıllar olmuştu ama şimdi onları yazlıktaki mutfakta bütün açıklığıyla görebiliyordum. Annem, sabahlığıyla yapbozun başında, sırtı bana dönük. Gözünü parçalardan ayırmadan, küllüğe bakmadan sigarasının külünü silkeliyor. Babam, keyifsiz, masada oturmuş. Kapalı gökyüzüne bakıyor, yoğun bulutların arasında mavinin en ufak izini arıyordu. Ablam Tora, bir şey almak ya da atıştırmak için odasından fırlıyor, hep ulaşılmaz haliyle, kulaklıkları takılı, odadan yayılan tiz müzik eşliğinde yine ortadan kayboluyordu.

Ama kendimi göremiyordum.

Telefon konuşması sırasında kendi sesimi duymamıştım, ama bu ne kadar tuhaf olabilirdi ki? Çocukken en büyük numaram bu değil miydi zaten; ortadan kaybolabilmek? Ortama uyum sağlayıp görünmez olurdum, biri beni fark edene kadar saatler geçebilirdi. Bir keresinde, annemle babamın kavgalarından

birinde mutfaktaydım. Birbirlerine bağırıyorlardı; annem her zamanki gibi, "Gidiyorum!" deyip dışarı fırladı. Kapıyı çarptı; pencerenin öbür tarafından geçişini ve arabayla yokuşu tırmanıp gidişini gördüm. Babam mutfakta kaldı ve beni fark ettiğinde öfkelendi. "Bizi mi dinliyordun?!" Oysa dinlemiyordum, sadece numaramı yapıyordum.

Hiç konuşmayan o çocuk, telefon konuşması sırasında mutfakta mıydı? Eğer öyleyse ne yapıyordu? Masada oturmuş, karikatür çizimleriyle mi uğraşıyordu? Babası sesini yükselttiğinde kaygıyla başını kaldırdı mı? Oturma odasında televizyon uyku moduna geçti. Daire sessizdi. Aramanın üzerinden saatler geçmişti ama sakinleşemiyordum, kalbim durmadan çarpıyordu. Uzun zaman önce annemle babamın ağzından çıkmış birkaç söz, on yıllar boyunca yol alırken güç kazanmış, bana ulaşınca dev bir dalgaya dönüşmüştü. Dikkat etmezsem bu sözlerin beni ezip geçebileceğini fark ettim.

O gece bunu kendi kendime bu kadar açık ifade etmesem de aslında bir seçeneğimin olduğunu anladım: numarayı silmek, bir daha asla aramamak, olanları unutmak... Ya da kapıyı ardına kadar açıp kendimi dışarı atmak. Seçtiğim yolun dışında bir yol alabilir miydim?

Muhtemelen hayır.

Bir sonraki adım benim için o kadar açıktı ki başka türlüsü mümkün değildi.
Yapmalıydım, değil mi? Yoksa bunun ne anlamı vardı?

O gün, öğleden sonranın loşluğunda, içimdeki huzursuzluk nabız gibi atar ve kalbim bir türlü sakinleşmezken kararımı verdim: Bir dahaki sefer babam telefonu açtığında kendimle konuşmak istediğimi söyleyecektim.